

2021-09-23
I2021/02468**Infrastrukturdepartementet**

Trafikverket

781 89 Borlänge

Uppdrag att analysera behovet av åtgärder i transport- infrastrukturen med anledning av större företagsetableringar och företagsexpansioner i Norrbottens och Västerbottens län

Regeringens beslut

Regeringen ger Trafikverket i uppdrag att analysera vilken påverkan de stora företagsetableringarna och företagsexpansionerna som nu pågår eller planeras i Norrbottens och Västerbottens län har för transportinfrastrukturen. Trafikverket ges vidare i uppdrag att analysera behov av åtgärder för att förbättra transportinfrastrukturen, i främst Norrbottens och Västerbottens län, som kan väntas uppstå med anledning av denna samhällsomställning.

Trafikverket ska analysera vilket trafik- respektive transportarbete som sker i dag (både korta och långväga personresor respektive godstransporter) samt medborgarnas och näringslivets behov av och efterfrågan på transportförbindelser. Trafikverkets analys ska omfatta bedömningar av hur trafik- respektive transportarbetet kan komma att utvecklas till följd av förändrade godsflöden och förändrade resmönster med anledning av de stora företagsetableringarna och företagsexpansionerna som förväntas. Vidare ska analysen omfatta den befintliga och planerade transportinfrastrukturens standard och kvalitet samt hur befintlig och planerad transportinfrastruktur nyttjas eller kan komma att nyttjas.

Trafikverket ska analysera vilka eventuella brister och flaskhalsar som kan uppkomma i transportsystemet med anledning av de företagsetableringar och företagsexpansioner som pågår eller planeras samt, utifrån den samhällsomställning som sker till följd av dessa processer, föreslå åtgärder för en långsiktigt hållbar transportförsörjning och transportinfrastruktur.

Trafikverket ska analysera om det är motiverat att tidigarelägga åtgärder i den gällande nationella planen och vid behov föreslå andra åtgärder. Förslag till åtgärder ska baseras på analyser enligt fyrstegsprincipen samt bedömningar utifrån de transportpolitiska målen.

Trafikverket ska lämna kostnadsbedömningar för de förslag till åtgärder som föreslås. De antaganden som Trafikverket gör avseende utvecklingen i länen ska redovisas. Trafikverket ska redovisa bedömda effekter och måluppfyllelse i förhållande till de transportpolitiska målen, inklusive klimatmålen, samt effekter för regional utveckling, bostadsbyggande, konkurrenskraft, sysselsättning och utvecklingen i övrigt. De samlade effektbedömningarna ska innehålla en samhällsekonomisk analys.

Den analys som Trafikverket genomför ska även innefatta vilka förutsättningar och möjligheter som finns för medfinansiering av statliga åtgärder. Investeringar i transportinfrastrukturen för väg och järnväg samt för vissa sjöfartsåtgärder ska som huvudregel finansieras genom anslag. För relevanta objekt och om det finns särskilda skäl kan förutsättningar för finansieringslösningar med infrastrukturavgifter övervägas. Trafikverket måste beakta den av riksdagen beslutade ekonomiska planeringsramen för investeringar i transportinfrastruktur som finansieras med lån som återbetalas med framtida trängselskatt eller avgifter (prop. 2016/17:21, bet. 2016/17:TU4, rskr. 2016/17:101). I analysen av finansieringslösningar ingår bland annat att analysera förutsättningarna utifrån bestämmelser om statsstöd.

Trafikverket ska vidare bedöma om det skulle vara möjligt och fördelaktigt för industrin och samhället att dra nytta av den pågående elektrifieringen inom industrin i länen för elektrifieringen av transporter samt hur en sådan samordning i så fall skulle kunna komma till stånd.

Trafikverket ska när uppdraget utförs inhämta synpunkter från och koordinera arbetet med regeringens samordnare för frågor om samhällsomställning vid större företagsetableringar och företagsexpansioner i Norrbottens och Västerbottens län. Trafikverket ska även inhämta synpunkter från Region Norrbotten och Region Västerbotten samt från berörda kommuner. Trafikverket ska dessutom inhämta synpunkter från övriga relevanta berörda aktörer samt samråda med andra berörda statliga myndigheter, exempelvis länsstyrelserna.

Regeringen gav i juni i år Trafikverket i uppdrag att ta fram förslag till en nationell plan för den statliga transportinfrastrukturen samt regionerna och Gotlands kommun, som ansvariga för att fastställa länsvisa infrastrukturplaner, förutsättningar för arbetet med att ta fram länsplaner för den regionala transportinfrastrukturen. Trafikverket ska i detta uppdrag koordinera arbetet med uppdraget om förslag till ny nationell plan för den statliga transportinfrastrukturen samt med berörda regioner i arbetet med att upprätta förslag till länsplaner för den regionala transportinfrastrukturen.

Trafikverket ska redovisa uppdraget till Regeringskansliet (Infrastrukturdepartementet) senast den 22 november 2021.

Skälen för regeringens beslut

Hela Sverige ska ges goda förutsättningar att växa, leva och utvecklas och transportsystemet är en viktig förutsättning för det. Transportinfrastrukturen har en stor betydelse för medborgare och näringsliv, arbetsmarknad och sysselsättning, bostadsförsörjning och regional tillväxt och utveckling i hela landet. Sverige är vidare ett exportberoende industriland och transportsystemet är en viktig del i att Sverige ska kunna fortsätta att utvecklas med stark konkurrenskraft och långsiktigt hållbar tillväxt.

Transportsystemet och transportinfrastrukturen ska utvecklas så att de transportpolitiska målen nås. Klimatomställningen ska genomsyra politiken och klimatmålen ska nås.

För att nå klimatmålen kommer det utöver en effektivisering av transporterna att krävas dels en omfattande elektrifiering av transportsystemet, dels en övergång till användning av hållbara förnybara drivmedel. Förutsättningar behöver skapas för en snabb elektrifiering av transporter och överflyttning av transporter till energi- och climateffektiva transportsätt.

För närvarande pågår eller planeras flera mycket stora företagsetableringar, expansioner och samhällsomvandling som kan spela en viktig roll för omställning och sysselsättning. Flera av dessa etableringar och expansioner sker i Norrbottens och Västerbottens län. Dessa industriinvesteringar drivs fram i ett högt tempo. Några exempel är Hybrit Development AB, Northvolt AB, H2 GSAB (H2 Green Steel), Luossavaara-Kiirunavaara Aktiebolags omvandlingsplan, och utvecklingen av Boliden Aktiebolags

återvinningsanläggning i Rönnskär men utvecklingen väntas också ge upphov till många andra etableringar och verksamheter.

Regeringen har tidigare utsett en samordnare för frågor om samhällsomställning vid större företagsetableringar och företagsexpansioner i Norrbotten och Västerbotten (N2020/03132). I samordnarens uppdrag ingår att främja koordineringen av arbetet med insatser av betydelse för större företagsetableringar och företagsexpansioner i Norrbottens och Västerbottens län. Uppdraget fokuserar på de områden där störst behov av samordning finns baserat på utmaningarna i respektive fall. Det kan exempelvis gälla frågor kopplade till kompetensförsörjning, infrastruktur och bostäder. Samordnarens uppdrag ska slutredovisas till regeringen (Näringsdepartementet) senast den 30 november 2022.

De företagsetableringar och företagsexpansioner som genomförs eller planeras kommer att generera nya och utvecklade logistikupplägg och resmönster vilket kan ställa nya krav på transportinfrastrukturen.

Det finns med anledning av detta behov av göra en djupare analys av näringslivets och samhällets behov, vilka förutsättningar som befintlig och planerad transportinfrastruktur ger, brister i transportinfrastrukturen med hänsyn till de förändringar som sker i omvärlden samt de behov av utvecklad transportförsörjning och transportinfrastruktur som följer av dessa företags- etableringar, företagsexpansioner och den samhällsomställning som sker till följd av dem.

På regeringens vägnar

Tomas Eneroth

Åsa Talvik

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM

Finansdepartementet/BA, K, SFÖ och SPN

Miljödepartementet/KL och ME

Näringsdepartementet/BI, BSÄ, MK och RTL

Arbetsmarknadsdepartementet/A

Infrastrukturdepartementet/EE, TM och US